

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 700/2025-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Klieštencom, M. Waltariho 7, Piešťany, proti postupu a uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-14C/70/2017 z 1. augusta 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-14C/70/2017 z 1. augusta 2025 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Mestského súdu Bratislava IV sp. zn. B1-14C/70/2017 z 1. augusta 2025 **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** sťažovateľke nahradiť trovy konania v sume **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením mestského súdu namietaným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie a priznať jej finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 700/2025-31 zo 4. decembra 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vo zvyšnej časti (pre namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-14C/70/2017) ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol.

2. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 14C/70/2017 z 26. októbra 2022 bolo sťažovateľke priznané proti žalovaným (1. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 2. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a 3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) právo na náhradu trov konania v rozsahu 25 %. Sťažovateľka sa pôvodne domáhala vyslovenia neplatnosti zmluvy o kúpe nehnuteľnosti uzatvorenej 8. decembra 2014. Po zmene žaloby sa domáhala určenia vlastníckeho práva a určenia neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam zriadeného v prospech žalovaných 1 a 2.

3. O výške trov konania rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 14C/70/2017 z 13. januára 2023, ktoré vydal vyšší súdny úradník tak, že žalovaných zaviazal zaplatiť sťažovateľke trovy konania vo výške 99,50 eur a trovy právneho zastúpenia vo výške 201,37 eur.

4. Okresný súd sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia len v jednej právnej veci a týkajúcu sa jedného predmetu súdneho konania (nárok, ktorý bol sťažovateľke priznaný výrokom I rozsudku), a to napriek tomu, že sťažovateľka sa v tomto súdnom konaní domáhala nárokov vo viacerých veciach (výroky II a III rozsudku).

5. Podľa sťažovateľky okresný súd tiež nesprávne postupoval aj pri určovaní výšky základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo veci, ktorá bola rozhodnutá výrokom I rozsudku (t. j. vo veci určenia, že žalovaní 1 a 2 sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré boli predmetom sporu). Náhradu trov konania súd vo zvyšných dvoch nárokoch (dvoch predmetoch konania) sťažovateľke vôbec nepriznal a výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určil v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“).

6. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť 16. februára 2023.

7. Sťažovateľka namietala, že vyšší súdny úradník nesprávne priznal náhradu trov konania len v jednej právnej veci a týkajúcu sa jedného predmetu súdneho konania, a to napriek tomu, že sťažovateľka sa domáhala v súdnom konaní viacerých (troch) nárokov, a vyšší súdny úradník nesprávne určil výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, keď pri jej určovaní nesprávne vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to napriek tomu, že hodnotu prejednávanej veci bolo možné vyjadriť v peniazoch.

8. Mestský súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie vyššieho súdneho úradníka len v časti trov právneho zastúpenia a priznal sťažovateľke zvýšenie základnej sadzby tarifnej odmeny o jednu

tretinu základnej sadzby za výrok II rozsudku a o jednu tretinu za výrok III rozsudku, ale nezmenil (a vlastne potvrdil) uznesenie vyššieho súdneho úradníka v časti trov právneho zastúpenia týkajúcej sa výšky základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby a zároveň nesprávne určil rovnakú výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby [t. j. podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z.] vo veciach, ktoré boli rozhodnuté výrokmi II a III rozsudku. Mestský súd sťažovateľke priznal trovy konania vo výške 405,96 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Podstatou argumentácie sťažovateľky je skutočnosť, že podľa jej názoru je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné.

10. Sťažovateľka namieta, že mestský súd postupoval nesprávne, keď jej priznal výšku náhrady trov konania počítanú zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby určenej podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to aj napriek tomu, že hodnotu predmetu konania bolo možné vyjadriť v peniazoch.

11. Podľa sťažovateľky mal mestský súd použiť na výpočet trov § 10 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., a to pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo všetkých troch veciach.

12. Za najvyššiu mieru svojvôle sťažovateľka považuje rozhodnutie súdu o tom, že predmet konania, ktorý bol rozhodnutý výrokom I rozsudku, sa na účely výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny považuje za vec alebo právo, ktorých hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Výrokom I súd v rozsudku určoval, že žalovaní 1 a 2 sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, tieto ich spoluvlastnícke podiely predtým previedli kúpnu zmluvou z 8. decembra 2014 na tretiu osobu a táto kúpna zmluva bola neplatná v dôsledku nerešpektovania zákonného predkupného práva sťažovateľky, ktorá sa tejto neplatnosti dovolala pred začatím súdneho konania (t. j. výrokom I rozsudku bol rozhodnutý spor, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti).

13. Záver súdu, na základe ktorého subsumoval spor, ktorého predmetom bolo určovanie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pod spor, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch, vyhodnocuje ako nesprávny a svojvoľný.

14. K tvrdeniu súdu, že predmetný spor sa týkal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, sťažovateľka uvádza, že síce posúdenie merita veci (kto je vlastníkom spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam) záviselo od posúdenia otázky, či je predmetná kúpna zmluva platná alebo nie, no určenie platnosti tejto kúpnej zmluvy predstavovalo v tomto spore iba predbežnú otázku, ktorú si súd musel zodpovedať na to, aby vedel rozhodnúť vo veci samej, avšak meritum tohto sporu zostalo zachované (určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnosti).

15. Skutočnosť, že spor bol vedený o určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, potvrdzuje aj formulácia petitu a výrokov. Žalobný petit (po čiastočnom späťvzátí žaloby a zmene žaloby z 2. novembra 2020) neobsahoval návrh na vyslovenie neplatnosti už spomenutej kúpnej zmluvy, ale sťažovateľka od súdu žiadala určenie, že žalovaní 1 a 2 sú vlastníci, resp. podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností. Súd (uvedomujúc si, že

meritom veci je určenie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva) vo výrokovej časti rozsudku rovnako nerozhodoval o neplatnosti kúpnej zmluvy (keďže nešlo o otázku vo veci samej) a správne sa obmedzil len na určenie, že žalovaní 1 a 2 sú vlastníci, resp. podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností (výrok I rozsudku).

16. Súd v tejto súvislosti tiež tvrdí, že nerozhodoval o tom, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností, ale len o právnej skutočnosti (platnosti kúpnej zmluvy). Takéto tvrdenie je zjavne nesprávne už s ohľadom na typ konania, znenie výroku I rozsudku a najmä s ohľadom na skutočnosť, že na základe tohto rozhodnutia bolo do katastra nehnuteľností záznamom zapísané spoluvlastnícke právo žalovaných 1 aj 2 k predmetným nehnuteľnostiam. Vzhľadom na už uvedené súd zjavne rozhodoval o tom, kto je vlastníkom predmetných spoluvlastníckych podielov.

17. Sťažovateľka nesúhlasí s tým, že predmetný spor, ktorý bol rozhodnutý výrokom I rozsudku, by mal charakter akéhosi predbežného určenia, naopak, sťažovateľka v spore dosiahla definitívnu ochranu svojich subjektívnych práv, ktoré boli porušené žalovanými.

18. Porušenie subjektívnych práv sťažovateľky spočívalo v nerešpektovaní jej zákonného predkupného práva na spoluvlastnícke podiely žalovaných 1 a 2 k predmetným nehnuteľnostiam, čoho dôsledkom bolo, že sťažovateľke bol v rozpore so zákonom nanútený nový podielový spoluvlastník, s ktorým však sťažovateľka o takýto právny vzťah nemala záujem. Toto porušenie jej subjektívnych práv bolo definitívne odstránené určením, že žalovaní 1 a 2 sú vlastními, resp. podielovými spoluvlastníkmi predmetných nehnuteľností a sťažovateľka nemá dôvod iniciovať ďalšie konanie na ochranu týchto svojich subjektívnych práv. Sťažovateľka zastáva názor, že predmetom tohto sporu bolo definitívne určenie práva a výsledkom bolo nadobudnutie konkrétnej majetkovej hodnoty, čo potvrdzuje aj skutočnosť, že na základe rozsudku bolo do katastra nehnuteľností záznamom zapísané spoluvlastnícke právo žalovaných 1 a 2 k predmetným nehnuteľnostiam.

19. Spory o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam možno podľa sťažovateľky považovať na základe ustálenej judikatúry ústavného súdu za spory, ktorých predmet je oceneľný v peniazoch na účely výpočtu trov právneho zastúpenia. Súd mal teda vychádzať z ceny spoluvlastníckych podielov, ktorých vlastníctvo sa určovalo, a v tomto spore bola hodnota spoluvlastníckych podielov spoľahlivo určená, keďže aj súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z ich hodnoty určenej v kúpnej zmluve z 8. decembra 2014, ktorej neplatnosť posudzoval súd ako predbežnú otázku. Kúpna cena týchto spoluvlastníckych podielov bola v kúpnej zmluve stanovená na 900 000 eur za oba tieto spoluvlastnícke podiely (kúpna cena spoluvlastníckeho podielu žalovanej 1 vo veľkosti 1/4 bola 450 000 eur a kúpna cena spoluvlastníckeho podielu žalovaného 2 vo veľkosti 1/4 bola 450 000 eur).

20. Ako svojvoľné vyhodnocuje sťažovateľka rozhodnutie súdu o tom, že predmety konania, ktoré boli rozhodnuté výrokmi II a III rozsudku, sa na účely výpočtu základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby považujú za vec alebo právo, ktorých hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch. Výrokom II súd v rozsudku určoval, že záložné právo k spoluvlastníckemu podielu vo veľkosti 1/2 k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovanej 1 neexistuje, a výrokom III súd v rozsudku určoval, že záložné právo k spoluvlastníckemu podielu vo veľkosti 1/2 k predmetným nehnuteľnostiam v prospech žalovaného 2 neexistuje.

21. Sťažovateľka uvádza, že na základe týchto dvoch výrokov došlo k výmazu záložných práv z katastra nehnuteľností. Takéto rozhodnutie upravilo postavenie strán definitívnym spôsobom. Podľa sťažovateľky záložné právo bolo možné tiež oceniť, a to vo výške záložným právom zabezpečenej pohľadávky, keď každé zo záložných práv zabezpečovalo pohľadávku vo výške 450 000 eur (spolu 900 000 eur). Za ústavne nekonformné sťažovateľka považuje, ak súd pri určovaní výšky trov konania vychádzal pri odmene za úkon právnej služby nie z tejto ceny, ale iba z jednej trinástiny výpočtového základu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

22. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval podpredseda mestského súdu, ktorý v podaní sp. zn. 1SprV/919/2025 z 27. januára 2026 uviedol, že po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia mestského súdu.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

23. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti zúčastnené osoby [REDAKOVANÉ] (zúčastnená osoba 1) a [REDAKOVANÉ] (zúčastnená osoba 2) reagovali podaním doručeným ústavnému súdu 22. decembra 2025, v ktorom uviedli, že zúčastnené osoby sa neformálnym spôsobom pokúšali o zánik podielového spoluvlastníctva so sťažovateľkou. Keďže súdne konanie o určenie neplatnosti právnych úkonov a určenie spoluvlastníckeho práva zúčastnených osôb k nehnuteľnostiam bolo prekážkou pre iniciovanie súdneho konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, došlo zo strany zúčastnených osôb k podaniu žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva až v roku 2023 a toto konanie je v súčasnosti vedené mestským súdom pod sp. zn. 37C/2/2023.

24. Zúčastnené osoby vo vyjadrení k sťažnosti poukázali na blízky vzťah medzi nimi a spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (zúčastnená osoba 3), kde boli spoločníkmi a konateľmi. Podľa ich názoru z tohto dôvodu išlo o prevod spoluvlastníckeho podielu na blízku osobu. Túto skutočnosť uviedli v tom kontexte, že výkon spoluvlastníckych práv k nehnuteľnostiam voči sťažovateľke by bol v zásade totožný, ak by tieto práva vykonávali zúčastnené osoby 1 a 2 ako pôvodní vlastníci alebo zúčastnená osoba 3 ako nadobúdateľ. Podľa názoru zúčastnených osôb sťažovateľka nemala v úmysle využiť predkupné právo, ale jej skutočným zámerom bolo zostať v podielovom spoluvlastníctve so zúčastnenými osobami 1 a 2 a výsledok súdneho konania o určenie neplatnosti právnych úkonov a určenie spoluvlastníckeho práva zúčastnených osôb k nehnuteľnostiam nemal vplyv na rozsah jej majetku a určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a určenie neplatnosti zmlúv o zriadení záložného práva nemalo pre sťažovateľku žiaden hospodársky význam. Konečné rozhodnutie súdu sa odvíjalo od posúdenia platnosti alebo neplatnosti kúpnej zmluvy, preto mestský súd podľa zúčastnených osôb rozhodol správne, ak pri určovaní výšky trov konania vychádzal z iba z jednej trinástiny výpočtového základu, a nie z hodnoty nehnuteľností. Teda predmetom sporu nebolo určenie toho, či sťažovateľka je alebo nie je spoluvlastníkom

dotknutých nehnuteľností, a teda výsledok tohto konania nemal vplyv na rozsah jej majetku. Petit, ktorý sa týkal zmluvy o zriadení záložného práva, tiež nemal vplyv na majetkové postavenie sťažovateľky.

25. Zúčastnené osoby poukázali aj na to, že sťažovateľka žalobou najprv uplatňovala neplatnosť zmluvy o kúpe nehnuteľnosti a neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva a až neskôr, keď bola súdom upozornená v rámci predbežného právneho posúdenia veci, následne došlo zo strany sťažovateľky k úprave žalobného petitu, ktorý smeroval už k určeniu podielového spoluvlastníctva a neexistencie záložného práva. Aj z tejto skutočnosti podľa zúčastnených osôb vyplýva, že sťažovateľka chcela dosiahnuť určenie neplatnosti právnych úkonov.

26. Spornou otázkou je výlučne to, či mal všeobecný súd pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny postupovať podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (tarifná hodnota vyjadriteľná v peniazoch) alebo podľa § 11 ods. 1 písm. a) tejto vyhlášky (vec alebo právo peniazmi neoceníteľné, resp. hodnota určiteľná len s nepomernými ťažkosťami)

27. Podľa sťažovateľky súdom bolo formálne určované, kto je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam, avšak nešlo o rozhodovanie medzi sťažovateľkou ako žalobkyňou a žalovanými, ale výlučne o určenie toho, kto zo žalovaných je vlastníkom danej veci. Zároveň platí, že samotná skutočnosť, že určitý určovací spor sa dotýka vlastníckych vzťahov, ešte automaticky neznamená, že vždy musí ísť o tarifnú hodnotu určenú podľa § 10 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

28. Zúčastnené osoby zároveň zdôrazňujú, že výsledok konania nepriznáva sťažovateľke žiadnu novú majetkovú hodnotu a jej vlastnícke (spoluvlastnícke) postavenie sa rozhodnutím vo veci samej nijako nemení. Konanie malo pre sťažovateľku výlučne deklaratórny význam spočívajúci v odstránení právnej neistoty týkajúcej sa osoby spoluvlastníka a súvisiacich vecnoprávných vzťahov. Za týchto okolností je obhájiteľné posúdiť predmet sporu na účely určenia tarifnej hodnoty ako vec alebo právo peniazmi neoceníteľné, prípadne ako taký predmet, ktorého hodnotu možno určiť len s nepomernými ťažkosťami, a preto postupovať podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., nie podľa § 10 ods. 2 tejto vyhlášky. Aj keby bolo možné uvažovať o určitých sekundárnych ekonomických dôsledkoch vyplývajúcich z určenia osoby spoluvlastníka (napr. vo vzťahu k správe spoločnej veci), nejde o priamu majetkovú realizáciu ani o priznanie peniazmi oceníteľného plnenia v prospech sťažovateľky, a preto je záver všeobecného súdu o aplikácii § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. obhájiteľný.

29. Ústavná sťažnosť je v podstate založená na polemike s právnym názorom všeobecného súdu pri aplikácii vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a smeruje k tomu, aby ústavný súd nahradil jeho právnu úvahu vlastným výkladom. Takýto postup podľa zúčastnených osôb ústavnému súdu neprislúcha.

30. Zúčastnené osoby zastávajú názor, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, keďže namietané uznesenie o trovách nepredstavuje svojvoľné ani extrémne vybočenie z pravidiel jednoduchého práva a nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu.

31. Výzva zúčastnenej osobe 3 [REDAKOVANÉ] v likvidácii z 8. decembra 2025 sa ústavnému súdu vrátila ako nedoručená 16. decembra 2025. Zúčastnené osoby 1 a 2 vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedli, že v uvedenej spoločnosti boli výlučnými spoločníkmi a konateľmi a medzičasom došlo k zániku tejto spoločnosti z dôvodu skončenia likvidácie.

III.3. Replika sťažovateľky:

32. Na výzvu ústavného súdu na repliku k vyjadreniam mestského súdu a zúčastnených osôb právny zástupca sťažovateľky nereagoval.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

33. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podania mestského súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

34. Podstatou argumentácie sťažovateľky je namietané nesprávne určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, keď mestský súd pri výpočte výšky náhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., hoci podľa názoru sťažovateľky bolo možné hodnotu predmetu konania vyjadriť v peniazoch. Sťažovateľka namieta, že predmetom konania bolo určovanie vlastníckeho, resp. spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam, a preto mal súd pri určení tarifnej hodnoty vychádzať z ceny spoluvlastníckych podielov (a nie z jednej trinástiny výpočtového základu).

35. Ústavný súd prioritne uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

36. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

37. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

38. Z judikatúry ústavného súdu (IV. US 248/08) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Vo všeobecnosti platí, že

pochybenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania spravidla nedosahuje samo osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vedľajšej vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 31/04, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

39. Ústavný súd sa oboznámil s napadnutým uznesením mestského súdu, aby v kontexte jeho obsahu vyhodnotil obsah námietok prezentovaných sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti. Zároveň posúdil zlučiteľnosť obsahu napadnutého uznesenia s limitmi vyjadrenými v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sa namieta. Inými slovami, posudzoval ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

40. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia sa uvádza, že v danom prípade nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, keďže pri určení neplatnosti kúpnej zmluvy a záložných zmlúv súd nerozhodoval o tom, kto je vlastníkom, ale len o právnej skutočnosti, či je zmluva platná alebo nie, a teda nie je možné vyjadriť hodnotu určenia právnej skutočnosti v peniazoch. Pri vyčíslení trov konania je pri určovacích sporoch potrebné rozlišovať dve kategórie. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie práva a výsledkom je rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej (peniazmi oceneniteľnej) hodnoty. Druhú kategóriu tvoria spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale určenie „kvázi prejudiciálne“ – na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde o určovacie spory, ktorých výsledkom nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov. V týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadriť v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. V danom prípade je predmetom sporu určenie neplatnosti právneho úkonu, a preto súd pri výpočte odmeny vychádzal z § 11 ods. 1 vyhlášky 655/2004 Z. z. (body 17, 18, 23 odôvodnenia).

41. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, že v danom prípade nemal mestský súd vychádzať pri určovaní výšky náhrady trov konania z jednej trinástiny výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ale z hodnoty veci, ústavný súd konštatuje, že už uvedená argumentácia mestského súdu obsiahnutá v odôvodnení napadnutého rozhodnutia je ústavne neudržateľná, keďže v danom prípade pri určení existencie spoluvlastníckeho práva a neexistencie záložného práva k spoluvlastníckemu podielu bolo možné hodnotu predmetu konania vyjadriť v peniazoch a bolo možné vychádzať z hodnoty spoluvlastníckych podielov nehnuteľností. Taktiež je ústavne neudržateľná argumentácia mestského súdu o tom, že v danom prípade je predmetom sporu určenie neplatnosti právneho úkonu, keďže sťažovateľka upravila žalobný návrh a mestský súd nerozhodol o neplatnosti právneho úkonu, ale o určení, že zúčastnené osoby 1 a 2 sú podieloví spoluvlastníci, a to každý so spoluvlastníckym podielom vo veľkosti jednej štvrtiny, a ďalej rozhodol, že záložné právo k spoluvlastníckemu podielu neexistuje, čo následne umožnilo aj vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností, v dôsledku čoho sťažovateľka dosiahla definitívnu právnu ochranu (došlo k zápisu spoluvlastníckeho práva a výmazu záložných práv z katastra nehnuteľností), a to bez potreby iniciovania ďalšieho súdneho konania.

42. Zúčastnené osoby vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti uviedli, že súdne konanie o určenie neplatnosti právnych úkonov a určenie spoluvlastníckeho práva zúčastnených osôb k nehnuteľnostiam bolo prekážkou pre iniciovanie súdneho konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a že zo strany zúčastnených osôb 1 a 2 došlo k podaniu žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva až v roku 2023 a toto konanie je v súčasnosti vedené mestským súdom pod sp. zn. 37C/2/2023. Ústavný súd k tomu uvádza, že ak zúčastnené osoby 1 a 2 nechceli zotrvať so sťažovateľkou v podielovom spoluvlastníctve, namiesto uzavretia kúpnej zmluvy so zúčastnenou osobou 3 mali súdu podať návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a predišlo by sa tým súdnemu konaniu o určenie neplatnosti právnych úkonov a určenie spoluvlastníckeho práva zúčastnených osôb k nehnuteľnostiam. Zúčastnené osoby ako neúspešní účastníci súdneho konania, ktorému bolo možné predísť, musia znášať nepriaznivý následok neúspechu v spore, a to v podobe náhrady trov konania v prospech úspešnej protistrany, ktorou je sťažovateľka, a v danom prípade pri určovaní výšky náhrady trov právneho zastúpenia bolo ústavne neudržateľné, ak mestský súd vychádzal z jednej trinástiny výpočtového základu.

43. S ohľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že napadnutým uznesením mestského súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľky vyjadrených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie a rozhodnutie

44. Keďže ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde mestskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

45. Po zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci na ďalšie konanie bude mestský súd povinný opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu mestského súdu, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, pričom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu vyjadreným v tomto náleze (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

VI.

Primerané finančné zadost'učinenie

46. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uplatnené finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur, ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu) z dôvodu, že zrušenie napadnutého rozhodnutia mestského súdu je postačujúce na nápravu porušených práv sťažovateľky. Ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia tohto základného práva, prípadne zrušenie namietaného rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 210/04). V tomto prípade považoval ústavný súd vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľky a zrušenie napadnutého rozhodnutia za dostačujúce a finančné zadost'učinenie preto nepriznal.

VII. Trovy konania

47. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

48. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Sťažovateľke priznal trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v sume po 371 eur a režijný paušál v sume po 14,84 eur. K tomu bola pripočítaná daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vo výške 23 % za úkony vykonané v roku 2025, čo predstavuje sumu 177,49 eur, keďže právny zástupca sťažovateľky je vedený v zozname daňových subjektov registrovaných pre DPH.

49. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2026

**Miroslav Duriš
predseda senátu**